

Milé děti, vážení čtenáři,

zima je náročné období, které někteří obyvatelé šumavské přírody prospí, nebo přečkají v klidovém stavu. Jiní konzumují zásoby, které si vytvořili na podzim a ostatní jsou odkázáni na lov nebo sběr toho, co v přírodě v zimě najdou. Ale je to i období klidu, kdy je čas třeba na pohádky. Tak se spolu s námi pojdte vydat za příběhy o tom, co se bude dít, až paní zima skončí a do lesního světa se vrátí život.

1. úkol: Přečtěte si pohádku.

Bylo, nebylo... Pohádka ze šumavského lesa

Mladý jezevec Toník už nechtěl trávit čas jen u své nory a vydal se hledat něco dobrého k snědku dál do divokého šumavského lesa. To bylo věcí, zvuků, vůní i chutí k poznávání. Nejvíc ho zaujal divný veliký zavalitý pták, kterého si všiml až na poslední chvíli, protože byl díky svému zbarvení skoro neviditelný. Oba dva se lekli, chvíli se zvědavě okukovali, a najednou se Tonda rozchechtal. Všiml si totiž legračních kuliček, které se batolily kolem toho divného ptáka. Měl velké chlupaté nohy, s kterými neustále něco vyhraboval ze země, a kuličky za ním chodily a zobaly. „Co to tady děláte?“ „Coby? Krmíme se dobrotami, které nám maminka hledá v půdě,“ odpověděly Toníkovi kuličky, co vlastně nebyly žádné kuličky, ale tetřeví kuřátka jménem Hloušek 1 až Hloušek 6. „Nejradši máme masité larvičky a kukly mravenců, ale mamka loví i jiné drobné živočichy. Sama říká, že si musí hlídat linii, a tak radši okusuje lístečky borůvčí, pupeny a různé výhonky.“ „A kde máte taťku?“ „Nevíme, ten s námi nežije, ale včera jsme ho viděli, jak přeletěl kolem. Je o hodně větší než maminka a moc krásně vybarvený. Taký má parádně velký ocas. Já s bráškou prý budu vypadat taky tak, až vyrostu, ale moje sestry budou stejně nenápadné, jako naše maminka,“ prozradil Tondovi Hloušek 1. „Sestřičky by chtěly být barevnější, ale nenápadné zbarvení je prý důležité pro jejich ochranu.“ „Ptali jsme se mamky, proč se táta jmenuje tetřev hlušec, jestli je opravdu hluchý? Říkala, že normálně ne, ale když si ji kdysi namlouval, že prý chvílami opravdu neslyšel.“ Jezevci Tondovi se tahle veselá ptačí drobotina líbila, společně se smáli na celé kolo a skoro zapomněli na čas kolem nich. Ale tetřeví mamince se takové kamarádství moc nezдалo a radši si svou drobotinu rychle odvedla do bezpečí. Tak jim Toník alespoň zamával a vydal se poznávat další obyvatele zdejšího lesa.

2. úkol: Po přečtení pohádky a prohlédnutí velkého obrázku nebude těžké vyřešit následující úkoly.

Vyberte obrázek táty tetřeva hlušce, o kterém se píše v pohádce:

Z písmen u zbylých obrázků složte název předposledního vývojového stádia mravenců:

Kolik mládat má tetřeví maminka z pohádky a z našeho obrázku? _____

K obrázkům potravy dospělých tetřevů napište D a pro mláďata M:

Bohatství lesa - s tlejícím dřevem je lesu líp

3. úkol: Z obrázků savců dole vyberte ty, kteří navštěvují často mravenčí hnízda a zpestřují si tak svoji potravu.

4. úkol: Přiradte čísla živočichů a rostlin k jejich obrázkům vpravo a také přiřadte písmena z velkého obrázku k názvům druhů z obrázku. Vyjde vám název ptáka, jehož hlavní složku potravy tvoří mravenci, které vyhrabává ze země zobákem. Dospělce, larvy i kukly chytá na lepkavý dlouhý vychlípitelný jazyk, na který je snadno uloví.

☐	1. mravenec podhorní - královna	
☐	2. svízel vonný	
☐	3. dřipatka horská	
☐	4. vrba čtyřčetný	
☐	5. brusnice borůvka	
☐	6. jahodník obecný	
☐	7. tetřev hlušec - samice	
☐	8. konvalinka vonná	
☐	9. violka lesní	
☐	10. pstroček dvoulistý	
☐	11. štavel kyselý	

Tajenka: _____

5. úkol: Přečtěte si neúplný text a doplňte ho s pomocí slov uvedených dole pod textem.

Mravenec podhorní patří mezi _____ druhy lesních mravenců na _____. Vytváří rozsáhlé _____ s mraveništi s množstvím _____ a komůrek. Při jejich stavbě mravenci _____ a obohacují lesní půdu. Nadzemní část tvoří _____ z jehličí i jiného organického materiálu. _____ část hnízda bývá nejméně stejně velká jako část nadzemní. V _____ může žít i více než _____ jedinců a několik královen, které se mohou dožít až _____.

mraveništi, kolonie, kupa, nejhojnější, chodeb, provzdušňují, podzemní, 20 let, Šumavě, milion

6. úkol: Zjistěte, proč například vrba čtyřčetný a některé druhy modrásků žijí v blízkosti mravenišť.

7. úkol: Obrázky vám ukazují aspoň zlomek toho, co se děje v našem mraveništi. Přiřadte číslce u obrázků ke správným popiskům toho, co zobrazují.

- Mravenčí dělnice dokáží unést mnohonásobně větší náklad, než samy váží.
- Mezi největší zbraně mravenců patří kusadla a také kyselina mravenčí.
- Trofobióza - mravenci chrání mšice a ty jim poskytují sladkou medovici.
- Okřídlená samička vylétá z hnízda, páří se a snaží se založit si nové hnízdo.
- Královně a mravenčím larvám nese dělnice do hnízda hmyz plný bílkovin.

Správná řešení: 2. ÚKOL: kukla, 6 tetřevích mláďatech, borůvky, smrkové výhonky, pupeny a listy - D, mravenci, vajíčka a larvy - M, 3. ÚKOL: jezevec, lesní, prase divoké, ježek, západní, liška obecná, 4. ÚKOL: 1 Z mravenec podhorní, 2L svízel vonný, 3U dřipatka horská, 4N vrba čtyřčetný, 5A brusnice borůvka, 6Z jahodník obecný, 7E tetřev hlušec, 8L konvalinka vonná, 9E violka lesní, 10N pstroček dvoulistý, 11A šťavel kyselý, ZLUNA ZELENÁ, 5. ÚKOL: nejhojnější, Šumavě, kolonie, chodeb, provzdušňují, kupu, podzemní, mraveništi, milion, 20 let, 6. ÚKOL: myrmekofilie - živočišné, 7. ÚKOL: 3, 4, 5, 2. Ilustrace: MVD, Pavel Procházka, příprava: Ing. Miroslava Michnová, grafické zpracování: sába a dom, Mgr. Václav Hrabá.